

Polska we współczesnym świecie

Bibliografia:

- Źródło: *Polacy opuszczają Afganistan*, dostępny w internecie:
<https://www.polskieradio24.pl/130/2792/Artykul/1308790,Polacy-opuszczaja-Afganistan>.

Polska we współczesnym świecie

Flaga Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej
Źródło: Michal Osmenda, licencja: CC BY-SA 2.0.

Co już wiesz o położeniu geopolitycznym współczesnej Polski? Przekonaj się, wykonując krótki test.

Ćwiczenie 1

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Polska we współczesnym świecie

Flaga Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej

Źródło: Michal Osmenda, licencja: CC BY-SA 2.0.

Co potrafię?

- wyjaśnić, jakie funkcje pełni państwo,
- wymienić kompetencje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Rady Ministrów,
- wskazać, czym jest polityka zagraniczna państwa i za pomocą jakich środków jest realizowana.

Nauczysz się

- jaką pozycję ma Polska na arenie międzynarodowej,
- jak zmieniała się polska polityka zagraniczna po 1989 r.,
- do jakich organizacji międzynarodowych należy Polska,
- jaką rolę odgrywają ambasady i konsulaty.

Kto prowadzi polską politykę zagraniczną?

Organem odpowiedzialnym za prowadzenie polskiej polityki zagranicznej jest **Rada Ministrów (Konstytucji RP art. 146 ust. 1)**, która zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne państwa oraz sprawuje kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za koordynację polityki zagranicznej w rządzie jest **minister spraw zagranicznych**. Minister nie realizuje samodzielnie polityki zagranicznej. Do dyspozycji ma służbę zagraniczną, czyli urzędników i dyplomatów pracujących w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w Warszawie oraz na placówkach dyplomatycznych.

Ważnym organem realizującym politykę zagraniczną jest także **Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej**. Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej prezydent reprezentuje państwo w stosunkach zewnętrznych. Jest gwarantem ciągłości władzy państwowej, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa naszego państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium. W dziedzinie polityki zagranicznej prezydent współdziała z premierem i ministrem spraw zagranicznych oraz ratyfikuje i wypowiedzi umowy międzynarodowe (**Konstytucji RP art. 126, art. 133 ust. 1 pkt. 1); 2); 3); oraz ust. 3.**

Porównanie funkcji, zadań, struktury ambasady i konsulatu.

AMBASADA	KONSULAT
Ambasada to najwyższą rangą placówka dyplomatyczna państwa.	Konsulat to placówka dyplomatyczna rangi niższej od ambasady.
Ambasador jest przedstawicielem państwa.	Konsul jest urzędnikiem państwa za granicą, podlega bezpośrednio ministrowi spraw zagranicznych, którego zadanie polega na dbaniu o interesy własnego państwa, oraz opiece nad obywatelami przebywającymi na terytorium państwa, w którym konsul pełni swoją funkcję.

<p>Zadaniem ambasady jest: kształtowanie dobrych stosunków między państwami; udzielanie pomocy obywatelom państwa, które reprezentuje oraz obywatelom państwa przyjmującego.</p>	<p>Konsulaty zajmują się obsługą osób przebywających za granicą od strony formalnej, np. wydają dowody osobiste i paszporty, rozpatrują wnioski o nadanie obywatelstwa, przydzielają wize obcokrajowcom.</p>
<p>Ambasada uznawana jest za terytorium państwa, które reprezentuje. Oznacza to, że wchodząc do ambasady polskiej w dowolnym państwie, podlegasz prawu i władzom Polski.</p>	<p>Na terenie konsulatu obowiązują prawa państwa przyjmującego.</p>
<p>Ambasada to jedyna tej rangi placówka dyplomatyczna państwa w innym państwie. Zlokalizowana jest zazwyczaj w stolicy państwa przyjmującego.</p>	<p>Może funkcjonować kilka konsulatów danego państwa w innym państwie, rozlokowanych w różnych miastach.</p>

Wiza [z francuskiego visa] - pisemne zezwolenie na przekroczenie granicy lub pobyt na terenie obcego państwa wystawiane cudzoziemcom przez przedstawicielstwa dyplomatyczne lub konsularne.

Polska polityka zagraniczna

Rola Polski w świecie w ciągu ostatnich 25 lat znacznie się zmieniła. Po 1989 r. z państwa socjalistycznego, niesuwerennego w stosunkach międzynarodowych, naruszającego podstawowe prawa i wolności obywatelskie, z centralnie zarządzaną gospodarką, stała się krajem demokratycznym, suwerennym w stosunkach międzynarodowych, praworządnym, z gospodarką rynkową. Obecnie jesteśmy

członkami najważniejszych globalnych i regionalnych organizacji międzynarodowych o charakterze gospodarczym, politycznym i militarnym. Bierzemy udział w licznych operacjach pokojowych. Mamy uporządkowane stosunki z najbliższymi sąsiadami, jesteśmy postrzegani jako stabilny i przewidywalny partner.

Przełom 1989 r. oznaczał dla Polski odzyskanie suwerenności i uniezależnienie się od bloku wschodniego, przede wszystkim Związku Socjalistycznych Republik Sowieckich [ZSRS]. Do najważniejszych celów nowej polskiej polityki zagranicznej należało:

- współtworzenie europejskiego systemu bezpieczeństwa przez rozwój współpracy ze wspólnotami europejskimi,
- rozwijanie współpracy z najbliższymi sąsiadami: na zachodzie z Niemcami, na wschodzie z państwami powstałymi po rozpadzie ZSRS,
- tworzenie nowych powiązań regionalnych, szczególnie w stosunkach Czechy – Słowacja – Polska – Węgry,
- rozwój współpracy politycznej, gospodarczej i kulturowej z państwami Europy Zachodniej i Stanami Zjednoczonymi.

Celem strategicznym Polski na początku lat 90. XX wieku stało się członkostwo w Unii Europejskiej i Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego (ang. North Atlantic Treaty Organization, NATO). Organizacje te były w stanie zapewnić Polsce bezpieczeństwo militarne i ekonomiczne.

W stosunkach ze wschodnimi sąsiadami głównymi kwestiami na początku lat 90. było wycofanie wojsk radzieckich z terytorium Polski i nawiązanie stosunków z państwami powstałymi po rozpadzie ZSRS. W rocznicę agresji radzieckiej na Polskę, 17 września 1993 r., uroczystie pożegnano ostatnią grupę rosyjskich żołnierzy opuszczających terytorium naszego kraju.

Od początku lat 90. Polska uznała za strategicznego partnera Stany Zjednoczone. Z tym krajem nasze państwo utrzymuje stosunki w sferze gospodarczej, promocji demokracji i poprzez NATO w obszarze bezpieczeństwa.

Członkostwo Polski w organizacjach międzynarodowych

Polska jest obecnie członkiem najważniejszych organizacji międzynarodowych o charakterze powszechnym (otwartych dla członków z wszystkich regionów świata) i regionalnym (do których przystąpić mogą tylko państwa z konkretnego regionu świata, np. Europy).

Rzeczypospolita Polska należy do kilkudziesięciu organizacji rządowych. Współpracuje także w ramach innych struktur, np. **Grupy Wyszehradzkiej** (zrzeszenie Polski, Czech, Słowacji i Węgier). Polska jest również członkiem założycielem Organizacji Narodów Zjednoczonych [ONZ], przystąpiła też do wielu organizacji wyspecjalizowanych, zaliczanych do systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Polska od początku aktywnie uczestniczyła w spotkaniach Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE). Do dziś Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), która jest kontynuacją KBWE, pozostaje dla Polski ważnym elementem bezpieczeństwa europejskiego.

Od 1989 r. Polska zaczęła dążyć do uzyskania członkostwa w organizacjach skupiających wcześniej tylko państwa zachodnioeuropejskie. Pierwszą organizacją, która otworzyła się na państwa Europy Środkowo-Wschodniej, była Rada Europy. Przyjęcie Polski do **Rady Europy** w 1991 r. Oznaczało to uznanie naszego kraju za państwo demokratyczne, praworządne i przestrzegające praw człowieka. W 1993 r. w stosunku do Polski zaczęła obowiązywać **Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności** – najważniejszy dokument Rady Europy w kwestii praw człowieka. Dało to Polakom możliwość składania skarg do **Europejskiego Trybunału Praw Człowieka**.

Polska dążyła też do przystąpienia do najważniejszych organizacji o charakterze gospodarczym i polityczno-militarnym. Strategicznym celem było członkostwo w Unii Europejskiej (UE) i NATO. **Status pełnoprawnego członka UE uzyskaliśmy 1 maja 2004 r., a członka NATO - 12 marca 1999 r.**

Udział Polski w misjach pokojowych

Polska uczestniczy w operacjach pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych, Unii Europejskiej, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz NATO.

Charakter zadań powierzanych polskim żołnierzom był bardzo różny: od kontrolno-obszernych, poprzez logistyczne, do saperskich czy zabezpieczania kontyngentów.

Misje, w których uczestniczy Polska:

- PKW w Kosowie (KFOR, NATO),
- PKW w Rumunii (tFP NATO),
- PKW w Iraku (INHERENT RESOLVE),
- PKW na Łotwa (eFP NATO),
- PKW w Libanie (UNIFIL),
- PKW Islandia (ASIC IPPN),
- PKW w Bośni i Hercegowinie (EUFOR ALTHEA),
- PKW w Republice Środkowoafrykańskiej (EUTM RCA).

Podsumowanie

Pozycja Polski na arenie międzynarodowej znacznie się zmieniła. Od 1989 r. prowadzimy samodzielną politykę zagraniczną. Polska jest państwem, które ma jasno zdefiniowane cele polityki zagranicznej i potrafi je wytrwale realizować. Należymy do najważniejszych organizacji międzynarodowych o charakterze globalnym i regionalnym. Za największy sukces ostatnich dwóch dekad możemy uznać członkostwo Polski w Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego oraz Unii Europejskiej.

Przydatne linki

www.msz.gov.pl

Ćwiczenie 2

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Materiał źródłowy dotyczy ćwiczeń 3 i 4.

” Polacy opuszczają Afganistan

Polscy żołnierze kończą misję (...). Pierwsi polscy żołnierze pojawili się tam w marcu 2002 roku. W szczytowym okresie w konflikt było zaangażowanych 2600 naszych żołnierzy. (...) Polscy żołnierze walczyli z talibami, odbudowywali prowincję Ghazni, w której stacjonowali i wyszkolili 11 tysięcy [miejscowych] żołnierzy i policjantów. Dostarczyli też 130 ton pomocy humanitarnej. (...) Oficjalny termin zakończenia działań Międzynarodowej Siły Wsparcia Bezpieczeństwa to koniec grudnia [2014 r.].

Źródło: *Polacy opuszczają Afganistan*, dostępny w internecie:

<https://www.polskieradio24.pl/130/2792/Artykul/1308790,Polacy-opuszczaja-Afganistan>.

- 14 kwietnia 2021 r. Rada Północnoatlantycka – główny polityczny organ decyzyjny NATO – poinformowała o zakończeniu sojuszniczej misji w tym kraju,
- 14 kwietnia 2021 r. decyzję o zakończeniu zaangażowania w Afganistanie oficjalnie ogłosił prezydent Joe Biden,
- w czerwcu 2021 r. prezydent Andrzej Duda poinformował, że zgodnie z decyzjami naszych sojuszników, Polska nie przedłuży pobytu swojego kontyngentu w Afganistanie i zakończy wojskowe zaangażowanie w tej operacji NATO; misja została zakończona w czerwcu 2021 roku. Polscy żołnierze byli obecni w Afganistanie prawie 20 lat.

Ćwiczenie 3

Na podstawie tekstu *Polacy opuszczają Afganistan* wymień zadania kontyngentu polskiego.

Ćwiczenie 4

Ilustracja

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.